

**Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка
Навчально-науковий інститут історії
та соціогуманітарних дисциплін
імені О. М Лазаревського**

СИЛАБУС
навчального курсу

ЕСТЕТИКА

Спеціальність – 033 Філософія

Освітній ступінь – бакалавр

Форма навчання – денна

Форма підсумкового контролю – залік

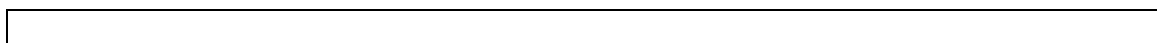
Викладач – Царенок Андрій Вікторович – доктор філософських наук, доцент кафедри філософії та культурології

Тел.: 0665448285

E-mail: tsarenok-sever@ukr.net

Години консультацій: щосереди 13.00-14.00 (210 кабінет, з можливістю дистанційної роботи на платформах ZOOM та Google-class).

Чернігів 2021 – 2022

Освітньо-кваліфікаційна програма	
Кількість кредитів	5
Рік навчання	2
Семестр	4
Компонент освітньої програми	Обов'язковий компонент (ОК)
Мова викладання	Українська
Формат курсу	Денна форма навчання
Опис дисципліни	
Загальна кількість годин	150
Обсяг курсу	Денна форма: 40 годин аудиторних (з них: 20 годин лекцій; 20 годин практичних занять), 110 години самостійної роботи.
Мета курсу	Метою викладання навчальної дисципліни «Естетика» є ґрунтовне ознайомлення студентів зі специфікою предмету естетики як філософської науки, її понятійно-категоріальним апаратом, історією філософсько-естетичних учень давнини й сьогодення, а також сприяння інтелектуальному, моральному й естетичному розвитку студентського загалу.
Електронний ресурс	Zoom. Google Classroom.
Формування програмних компетентностей	<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. ЗК2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел. ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</p> <p>СК5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення. СК8. Здатність оперувати філософською термінологією для розв'язання професійних завдань.</p>

	СК15. Знання категорій, інструментарію філософського дослідження феномену культури, специфіку різноманітних форм існування культури як історико-філософського процесу, знання щодо культурного буття людини, головних напрямів соціально-філософської думки, філософських теорій суспільного розвитку.
Програмні результати навчання	<p>ПР2. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію.</p> <p>ПР8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.</p> <p>ПР11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.</p> <p>ПР14. Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недобросовісності у сфері професійної діяльності або навчання.</p> <p>ПР16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.</p> <p>ПР21. Вміти ефективно проводити філософсько-освітню роботу з представниками різних релігій на основі толерантності і повазі до віруючих.</p>

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	П	Л а б	Ін д	с.р.		Л	П	Ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Естетика як галузь філософії.												
Тема 1. Вступ до вивчення естетики	9	4				5						
Тема 2. Феномен естетичної свідомості	9		4			5						

Тема 3. Категорії естетичного дискурсу	16		6			10							
Разом за змістовим модулем 1	34	4	10			20							
Змістовий модуль II. Історія світової естетичної думки													
Тема 4. Естетичні вчення Давнього Сходу	7	2				5							
Тема 5. Естетичні ідеї мислителів Античності та Середньовіччя	19	4				15							
Тема 6. Естетика епох Модерну та Постмодерну	19	4				15							
Разом за змістовим модулем 2	45	10				35							
Модуль 2.													
Змістовий модуль III. Історія української естетичної думки													
Тема 7. Естетичні традиції Київської Русі та Гетьманщини	7	2				5							
Тема 8. Естетичні пошуки українських мислителів та митців 19 – початку 20 ст.	7	2				5							
Тема 9. Українська естетична думка	7	2				5							

20 – початку 21 ст.													
Разом за змістовим модулем 3	21	6				15							
Змістовий модуль IV. Філософське осмислення мистецтва.													
Тема 10. Мистецтво як предмет естетичного дискурсу	38		8			30							
Тема 11. Феномен синтезу мистецтв	12		2			10							
Разом за змістовим модулем 4	50		10			40							
Разом	150	20	20			110							

Літературні джерела

Основна література

1. Естетика: Навч. посіб. / ред. В. О. Лозового. Київ-Харків: Юрінком Інтер, 2003. 208 с.
2. Естетика: Підруч. для вищ. навч. закл. / за заг. ред. Л. Т. Левчук. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 520 с.
3. Етика. Естетика: Навч. посіб. для вищ. навч. закл. / ред. В. І. Панченко. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 429 с.
4. Етика та естетика: Навч. посіб. для вищ. навч. закл. / ред. В. Л. Петрушенко. Львів: Новий Світ-2000, 2011. 304 с.
5. Project Gutenberg's The Principles Of Aesthetics, by Dewitt H. Parker. URL: <https://www.gutenberg.org/ebooks/6366>

Додаткова

1. Абисова М. А., Шоріна Т. Г. Параестетичні трансформації сучасних «арт-практик» (на прикладі спесімен-арта). *Філософські обрії: Науково-теоретичний журнал*. 2019. Вип. 42. С. 223–226.

2. Августин Аврелий, блаж. Исповедь / пер. с лат. М. Е. Сергеенко. Санкт-Петербург: Азбука, Азбука-Аттикус, 2014. 400 с.
3. Авер'янова Н. М. Консолідуєчий потенціал українського мистецтва: формування духовно-світоглядних засад українства. *Актуальні проблеми філософії та соціології: Науково-практичний журнал*. 2017. Вип. 17. С. 3–6.
4. Адруг А. К. Архітектура Чернігова другої половини XVII—початку XVIII ст.: Монографія. Чернігів: ЦНТЕІ, 2008. 224 с.
5. Адруг А. К. Цивільна архітектура Чернігова другої половини XVII—XVIII ст. *Сіверянський літопис*. 2008. № 2. С. 22–26.
6. Адруг А. К. Чернігів бароковий. *Чернігівщина incognita*. Чернігів, 2004. С. 142–148.
7. Асєєв Ю. С. Професія – архітектор. Київ: «Будівельник», 1991. 104 с.
8. Бедрань А. А. Эстетика и философия искусства в постмодернистскую эпоху. *Філософія в умовах сучасних соціокультурних викликів: Всеукраїнська науково-теоретична конференція (11–12 жовтня 2012 р.): Матеріали доповідей та виступів*. Черкаси: Інтролігатор, 2012. С. 256–259.
9. Безугла Р. І. Масова та популярна культура: до проблеми співвідношення понять. *Культура і Сучасність: альманах*. Київ: Міленіум, 2010. № 2. С. 86–91.
10. Беломєсяцев А. Проблеми архітектурної творчості на сучасному етапі розвитку філософії архітектури. *Сучасне мистецтво: Наук. зб. «Акта»*, 2005. Вип. 2. С. 101–109.
11. Бистрякова В. Н., Осадча А. М., Гула Є. П. Вплив дизайнерських розробок та концепцій на сучасний розвиток людства. *Філософія і політологія в контексті сучасної культури*. 2017. Вип. 1 (16). С. 4–11.
12. Бичков'як О. В. Символ – ключ до культури людства. *Актуальні проблеми філософії та соціології: Науково-практичний журнал*. 2017. Вип. 17. С. 7–9.
13. Бурлака В. Український трансавангард і нова фігуративність – досвід ретроспективних споглядань. *Мистецтвознавство України: Зб. наук. пр.* Київ: СПД Пугачов О. В. Київ, 2006. Вип. 6–7. С. 59–74.

14. Бут Н. К. Сучасні методи використання ландшафтного дизайну в міському середовищі. *Культура і Сучасність: альманах*. Київ: Міленіум, 2010. № 2. С. 206–210.
15. Бычков В. В. Малая история византийской эстетики: Монография. Киев : Путь к Истине, 1991. 407 с.
16. Бычков В. В. Смысл искусства в византийской культуре. Москва: Знание, 1991. 64 с.
17. Вакуленко О. М. Костюм у бальній та сучасній хореографії. *Культура і Сучасність: альманах*. Київ: Міленіум, 2010. № 2. С. 155–159.
18. Василий Великий, свят. Беседы на Шестоднев. Москва: Отчий дом, 2010. 186 с.
19. Вечерський В. В. Українська дерев'яна архітектура. Київ: Вид-во ТОВ «Балтія-Друк», 2013. 120 с.
20. Враницька В. В. Співвідношення естетики і мистецтва в добу постмодернізму. *Філософія в умовах сучасних соціокультурних викликів: Всеукраїнська науково-теоретична конференція (11–12 жовтня 2012 р.): Матеріали доповідей та виступів*. Черкаси: Інтролігатор, 2012. С. 259–263.
21. Гансова Е. А. Простір моди в контексті міждисциплінарності. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. 2017. Вип. 119 (4). С. 196–200.
22. Геврик Т. Втрачені архітектурні пам'ятки Києва. Нью-Йорк–Київ, 1991. 65 с.
23. Гегель Г. В. Ф. Эстетика: В 4-х т. Москва: Издательство «Искусство», 1971. Т.3. 624 с.
24. Герасимчук В. А. Роман культури. *Філософська думка*. 2006. №5. С. 38–53.
25. Гоголь Н. В. Выбранные места из переписки с друзьями. Гоголь Н. В. Собрание сочинений: В 7 т. Москва: «Художественная литература», 1978. Т. 6. Статьи. С. 184–380.
26. Гоголь Н. В. Об архитектуре нынешнего времени. Гоголь Н. В. Собрание сочинений: В 7 т. Москва: «Художественная литература», 1978. Т. 6. Статьи. С. 69–87.
27. Головіна Н. І. Естетизація соціального як тенденція сучасності. *Філософські обрії: Науково-теоретичний журнал*. 2016. Вип. 36. С. 111–119.
28. Голубець О. Питання термінології в сучасній мистецькій освіті. *Мистецтвознавство України*:

Зб. наук. пр. Київ: СПД Пугачов О. В. – НК., 2008. Вип. 9. С. 6–18.

29. Гончаренко К. С. Фотографія відразливих візуальних об'єктів як бренд: деформативність пластичної репрезентації. *Філософія і політологія в контексті сучасної культури*. 2017. Вип. 1 (16). С. 36–43.
30. Гончаренко П. В. Вияви масової та елітарної культури в соціальному бутті музики в добу постмодернізму. *Актуальні проблеми філософії та соціології: Науково-практичний журнал*. 2017. Вип. 16. С. 22–25.
31. Горбачов Д. Український батько російського футуризму (Д. Бурлюк). *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. Мистецькі обрії'2008*. Київ: Музична Україна, 2008. Вип. 1 (10). С. 102–108.
32. Гоцалюк А. А. Естетична виразність української графіки у національних мистецьких практиках ХХ століття. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. 2019. Вип. 143 (4). Ч. 2. Філософські науки. С. 34–37.
33. Григорий (Круг), инок. Мысли об иконе. Москва: Православное братство во имя Воздвижения Честнаго и Животворящего Креста Господня, 1997. 159 с.
34. Громцев Р. С. Особливості танцювального мистецтва у світі інформаційних технологій. *Філософські обрії: Науково-теоретичний журнал*. 2019. Вип. 42. С. 212–215.
35. Гулыга А. В. Кант. Москва: Молодая гвардия, 1981. 303 с.
36. Гулыга А. В. Принципы эстетики. Москва: Политиздат, 1987. 286 с.
37. Гулыга А. В. Шеллинг. Москва: Молодая гвардия, 1982. 317 с.
38. Давидич Т. Ф. Стиль как язык архитектуры. Харьков: Издательство Гуманитарный центр, 2010. 336 с.
39. Даниленко В. Основні етапи розвитку чеського дизайну ХХ століття. *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. Мистецькі обрії'2008*. Київ: Музична Україна, 2008. Вип. 1 (10). С. 237–243.
40. Даниленко В. Я. Майбутнє європейського дизайну: Чехія, Польща, Україна. Харків: Колорит, 2007. 197 с.

41. Даренський В. Ю. Конституювання етнонаціональної ідентичності засобами мистецтва (історична видо-жанрова динаміка). *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. Вип. 66. Серія: філософські науки. Чернігів: ЧДПУ, 2009. С. 86–91.
42. Даренський В. Ю. Мистецтво як засіб діалогізації людського буття. *Дні науки філософського факультету-2007 : Міжнародна наукова конференція (18–19 квітня 2007 р.) : Матеріали доповідей та виступів*. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2007. Ч. II. С. 17–19.
43. Демещенко В. В. Від «музики кольору» до абстрактного кіно. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Збірник наукових праць*. Київ: Міленіум, 2010. Вип. XXV. С. 223–231.
44. Демещенко В. В. Піонери радянської музичної комедії. *Культура і Сучасність: альманах*. Київ: Міленіум, 2010. № 2. С. 159–165.
45. Доній Н. Є. Концепції масової культури в українському філософсько-естетичному дискурсі. *Філософія в умовах сучасних соціокультурних викликів: Всеукраїнська науково-теоретична конференція (11–12 жовтня 2012 р.): Матеріали доповідей та виступів*. Черкаси: Інтролігатор, 2012. С. 249–253.
46. Дружиніна Г. Національні українські ознаки в сучасній архітектурі (на прикладі архітектури центрального регіону). *Сучасне мистецтво: Наук. зб. «Акта»*, 2005. Вип. 2. С. 92–100.
47. Єрмоленко В. А. Марення модерну: сюрреалізм, Вальтер Беньямін і паризький *passage*. *Філософська думка*. 2006. №6. С. 43–60.
48. Загорулько М. А., Личковах В. А. «Чернігівські Афіни»: від Бароко до Постмодерну в естетиці: Монографія. Чернігів: Десна Поліграф, 2016. 272 с.
49. История эстетики: Памятники мировой эстетической мысли: В 5-ти т. Москва: Издательство Академии художеств СССР, 1962. Т. 1. Античность. Средние века. Возрождение. 684 с.
50. История эстетики: Памятники мировой эстетической мысли: В 5-ти т. Москва:

- Издательство «Искусство», 1964. Т. 2. Эстетические учения XVII–XVIII веков. 836 с.
51. История эстетики: Памятники мировой эстетической мысли: В 5-ти т. Москва: Издательство «Искусство», 1967. Т. 3. Эстетические учения Западной Европы и США (1789–1871). 1008 с.
52. Ізваріна О. М. Маєткова культура і музичний побут маєтків першої половини ХІХ століття як підгрунття формування оперного мистецтва в Україні. *Культура і Сучасність: альманах*. Київ: Міленіум, 2010. № 2. С. 165–169.
53. Інгарден Р. Художні цінності та естетичні цінності. *Філософська думка*. 2005. №6. С. 65–87.
54. Історія української естетичної думки: Монографія / за ред. проф. В. А. Личковаха. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 388 с.
55. Капічіна О. О. Деякі особливості музичної мови та історії розвитку розважальної музики. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Збірник наукових праць*. Київ: Міленіум, 2010. Вип. XXV. С. 246–252.
56. Капічіна О. О. Семіозисне мислення як універсальний спосіб розуміння сучасного музичного мистецтва. *Філософія в умовах сучасних соціокультурних викликів: Всеукраїнська науково-теоретична конференція (11–12 жовтня 2012 р.): Матеріали доповідей та виступів*. Черкаси: Інтролігатор, 2012. С. 244–249.
57. Каранда М. В. Парадокси біблійних ремінісценцій в житті і творчості Миколи Гоголя: теоретичний та методичний аспекти. До 200-річчя від дня народження. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. Вип. 66. Серія: філософські науки. Чернігів: ЧДПУ, 2009. С. 156–162.
58. Карпенко О. О. Філософські виміри ідеї абсолютної музики у Ріхарда Вагнера. *Гілея: Науковий вісник. Збірник наукових праць*. 2016. Вип. 115 (12). С. 144–147.
59. Козакова В. С. Проблема художественной коммуникации в культурно-эстетической действительности. *V Культурологічні читання пам'яті Володимира Подкопаєва «Культурологічний дискурс сучасного світу: від національної ідеї до глобалізаційної цивілізації»*: Зб. матеріалів Всеукраїнської науково-

практичної конференції, Київ, 1-2 червня 2007.
Київ: Міленіум, 2007. С. 161–164.

60. Колотова О. А. *Метаморфози ідеї «дзеркала» в естетиці доби Постмодерну. Філософія в умовах сучасних соціокультурних викликів: Всеукраїнська науково-теоретична конференція (11–12 жовтня 2012 р.): Матеріали доповідей та виступів.* Черкаси: Інтролігатор, 2012. С. 264–266.
61. Коробко М. І. *Провокації в мистецтві: сучасний український контекст. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць.* 2019. Вип. 143 (4). Ч. 2. Філософські науки. С. 83–87.
62. Корчовий П. О. *Творча здатність та зміна бачення образу в мистецтві. Філософія в умовах сучасних соціокультурних викликів: Всеукраїнська науково-теоретична конференція (11–12 жовтня 2012 р.): Матеріали доповідей та виступів.* Черкаси: Інтролігатор, 2012. С. 270–273.
63. Кравченко О. П. *Естетична культура особистості в умовах інформатизації суспільства. Філософські обрії: Науково-теоретичний журнал.* 2019. Вип. 42. С. 196–199.
64. Криволапов М. О. *На захист реалістичного мистецтва. Культура і Сучасність: альманах.* Київ: Міленіум, 2010. № 2. С. 169–173.
65. Кривошея Т. О. *Актуальні модифікації відчуттів у сучасній естетичній теорії. Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Вип. 51. Серія: Філософські науки.* Чернігів: ЧДПУ, 2007. С. 71–74.
66. Куліш П. О. *Вибрані твори.* Київ: Видавництво художньої літератури «Дніпро», 1969. 560 с.
67. Кушнер М. *Майбутнє архітектури. 100 дивовижних будівель / пер. І. О. Серебрякової.* Харків: Віват, 2018. 160 с.
68. Лата Н. А. *Філософсько-естетичні проблеми специфіки художнього образу в хореографічному мистецтві. Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв: Наук. журнал.* Київ: Міленіум, 2007. № 1. С. 36–41.
69. Левченко О. Г. *Філософсько-антропологічна рефлексія театру. Філософська думка.* 2008. №5. С. 64–79.

70. Личковах В. А. Естетика і професійна освіта. Личковах В. А. Некласична естетика в культурному просторі ХХ – поч. ХХІ ст.: Монографія. Київ: НАКККіМ, 2011. С. 162–167.
71. Личковах В. А. Естетика українського та польського авангарду: Монографія. Київ: НАКККіМ, 2021. 288 с.
72. Личковах В. А. Семіотика українського та польського авангарду (на прикладі діалогу К. Малевича - В. Стшемінського і Г. Стажевського). *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка.* Київ: ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2016. № 2 (47). С. 10–16.
73. Лосев А. Ф. От Гомера до Прокла: История античной эстетики в кратком изложении. Санкт-Петербург: Азбука, Азбука-Аттикус, 2016. 352 с.
74. Лука (Войно-Ясенецкий), свят. Наука и религия. Симферополь: Издательство “Доля”, 2006. 160 с.
75. Лукомський Г. К. З української художньої спадщини. Київ: Українські пропілеї, 2004. 712 с.
76. Любченко О. М. Культурні парадигми паркового відпочинку. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Збірник наукових праць.* Київ: Міленіум, 2010. Вип. XXV. С. 159–165.
77. Ляшев К. К. Проблеми синтезу мистецтв: постмодерністські шукання. *V Культурологічні читання пам'яті Володимира Подкопаєва «Культурологічний дискурс сучасного світу: від національної ідеї до глобалізаційної цивілізації»:* Зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 1-2 червня 2007. Київ: Міленіум, 2007. С. 100–103.
78. Макнамара Д. Р. Как читать церкви. Интенсивный курс по христианской архитектуре / [пер. с англ. А. А. Давыдовой, Ю. С. Евтушенкова]. Москва: РИПОЛ классик, 2011. 256 с.
79. Матвієнко О. І. Символ у системі світосприйняття. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць.* 2017. Вип. 119 (4). С. 218–223.
80. Мащенко С. Т. Теоретичні і практичні засади естетичної діяльності в Чернігівській духовній семінарії (XIX – початок ХХ ст.). *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка.* Вип. 20.

Серія: Філософські науки. Чернігів: ЧДПУ, 2003. С. 121–126.

81. Мащенко С. Т. Філософські обрії Олександра Довженка: Монографія. Чернігів, 2004. 124 с.
82. Меднікова Г. С. Естетичний аналіз актуального мистецтва як чинник формування неklasичної теорії. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Вип. 51. Серія: Філософські науки.* Чернігів: ЧДПУ, 2007. С. 75–79.
83. Мерлянова О. А. Жіночі образи в хореографічних творах Павла Вірського. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць.* 2017. Вип. 119 (4). С. 167–170.
84. Мисюра Ю. М. Теорія естетичного виховання Ф. Шиллера в контексті ідей формування національної державності. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Вип. 95. Серія: Філософські науки.* Чернігів: ЧНПУ, 2011. С. 135–137.
85. Муратова І. А. Технологія як предмет соціально-філософського дослідження. *Актуальні проблеми філософії та соціології: Науково-практичний журнал.* 2017. Вип. 17. С. 75–78.
86. Мусієнко О. Метафізика міського ландшафту. *Мистецтвознавство України: Зб. наук. пр.* Київ: СПД Пугачов О. В. – НК., 2008. Вип. 9. С. 165–175.
87. Новохатько А. В. Продуценти ескапізму в просторі масової культури. *Філософські обрії: Науково-теоретичний журнал.* 2020. Вип. 44. С. 68–77.
88. Овсянников М. Ф. История эстетической мысли. Москва: Высшая школа, 1984. 336 с.
89. Орлова Т. І. Метаморфози художнього світоосягнення на етапі афтерпостмодернізму: інкарнаційні тенденції та зміни модальності. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Збірник наукових праць.* Київ: Міленіум, 2005. Вип. XIV. С. 19–26.
90. Павлова О. Ю. Специфіка «схоплення» естетичного досвіду та проблема його актуалізації в українській казці. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Вип. 66. Серія: філософські науки.* Чернігів: ЧДПУ, 2009. С. 166–171.

91. Плахотнюк В. Г. Особливості глобалізації поп-культури України другої половини ХХ століття в контексті національної самоідентичності. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. 2017. Вип. 119 (4). С. 253–255.
92. Повість минулих літ / переказ В. Близнеця. Київ: Вид-во «Україна», 1996. 288 с.
93. Пригорницька А. А. Естетосфера сучасного дизайну: Автореферат дис... канд. філос. наук. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2005. 16 с.
94. Пуліна В. І. Українська естетика ХІХ століття. *Філософія в умовах сучасних соціокультурних викликів: Всеукраїнська науково-теоретична конференція (11–12 жовтня 2012 р.): Матеріали доповідей та виступів*. Черкаси: Інтролігатор, 2012. С. 241–244.
95. Пучков А. О. Нарис історії архітектурознавства. Київ: Фенікс, 2013. 196 с.
96. Пушонкова О. А. Перформенс як культурна практика. *Філософія в умовах сучасних соціокультурних викликів: Всеукраїнська науково-теоретична конференція (11–12 жовтня 2012 р.): Матеріали доповідей та виступів*. Черкаси: Інтролігатор, 2012. С. 232–236.
97. Руденко Т. П. Духовні виміри художньої творчості в українському романтизмі. *Мультиверсум. Філософський альманах*. Київ: Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, 2016. Вип. 7–8. С. 86–92.
98. Селівачов М. Поняття «сакральне мистецтво»: зміст і межі. *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. Мистецькі обрії'2008*. Київ: Музична Україна, 2008. Вип. 1 (10). С. 67–76.
99. Скальська Д. М. Науково-теоретичні засади новітньої естетики. *Українська культура в контексті сучасних наукових досліджень та практичних реалій: Зб. матеріалів Міжнарод. наук.-практ. конф. (Київ, 21–22 грудня 2006 р.)*. Київ: ДАКККіМ, 2007. Ч. 1. С. 242–244.
100. Сковорода Г. С. Буквар миру. Книга для сімейного читання / упоряд., переклад, передмова та примітки Л. Ушкалова. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 320 с.

101. Слободян В. Концепція актора в О. П. Довженка. *Мистецтвознавство України: Зб. наук. пр.* Київ: СПД Пугачов О. В. Київ, 2006. Вип. 6–7. С. 287–291.
102. Сорочук А. В. Трансформація сутнісних параметрів міста в умовах сучасної культури. *Актуальні проблеми філософії та соціології: Науково-практичний журнал.* 2017. Вип. 16. С. 127–130.
103. Спічак О. Е. Роль метафори у художньому тексті. *Культура і Сучасність: альманах.* Київ: Міленіум, 2010. № 2. С. 68–72.
104. Станіславська К. І. Історичний шлях розвитку графіті як культурно-мистецької форми сучасного міста. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Збірник наукових праць.* Київ: Міленіум, 2010. Вип. XXV. С. 238–245.
105. Станіславська К. І. Тенденції розвитку художнього графіті у Європі ХХ–ХХІ століття. *Культура і Сучасність: альманах.* Київ: Міленіум, 2010. № 2. С. 182–190.
106. Станкевич М. Декоративність. *Мистецтвознавство України: Зб. наук. пр.* Київ: СПД Пугачов О. В. – НК., 2008. Вип. 9. С. 217–222.
107. Столович Л. Н. Красота. Добро. Истина: Очерк истории эстетической аксиологии. Москва: Республика, 1994. 464 с.
108. Сьомкін В. В. До питання актуалізації проблематики розвитку дизайну. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Збірник наукових праць.* Київ: Міленіум, 2010. Вип. XXV. С. 232–238.
109. Сьомкін В. В. Структурна модель виставково-ярмаркової діяльності та її дизайн-ергономічне забезпечення. *Культура і Сучасність: альманах.* Київ: Міленіум, 2010. № 2. С. 190–195.
110. Тарасенко Л. М. Історичні тенденції розвитку вітчизняної паркової культури. *V Культурологічні читання пам'яті Володимира Подкопасва «Культурологічний дискурс сучасного світу: від національної ідеї до глобалізаційної цивілізації»:* Зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 1-2 червня 2007. Київ: Міленіум, 2007. С. 199–202.

111. Тарасенко О. Давньоруське мистецтво в експериментальних пошуках Володимира Татліна. *Мистецтвознавство України: Зб. наук. пр.* Київ: СПД Пугачов О. В. Київ, 2006. Вип. 6–7. С. 6–17.
112. Татаркевич В. Історія шести понять: Мистецтво. Прекрасне. Форма. Творчість. Відтворництво. Естетичне переживання: Монографія / пер. з пол. В. Корнієнка. Київ: Юніверс, 2001. 368 с.
113. Тепенчак Т. М. Мода як естетико-маніпулятивний феномен. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Вип. 51. Серія: Філософські науки.* Чернігів: ЧДПУ, 2007. С. 67–71.
114. Федорук О. К. Перетин знаку: Вибрані мистецтвознавчі статті: У 3 кн. Книга 1: Історія та теорія мистецтва. Постаті. Народна творчість. Київ: Видавничий дім А+С, 2006. 260 с.
115. Фесенко Г. Г. Геософські інтерпретації міських ландшафтів. *Філософія і політологія в контексті сучасної культури.* 2017. Вип. 1 (16). С. 89–97.
116. Флоренский П. А., священник. Храмовое действо как синтез искусств. Флоренский П. А. *Христианство и культура.* Москва : АСТ, 2001. С. 508–520.
117. Флоренский П. А., священник. *Христианство и культура.* Москва : АСТ, 2001. 672 с.
118. Фриз П. І. Народне хореографічне мистецтво як складова національної культури. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв: Наук. журнал.* Київ: Міленіум, 2007. № 1. С. 52–57.
119. Фриз П. Поліфункціональність художньо-естетичного змісту хореографічного образу. *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. Мистецькі обрії'2008.* Київ: Музична Україна, 2008. Вип. 1 (10). С. 259–262.
120. Хамар У. Аналіз відношення між категоріями *зміст і форма.* *Філософія і політологія в контексті сучасної культури.* 2017. Вип. 1 (16). С. 170–176.
121. Храпко П. Ю. Проблема моделі знаку та значення в семіотиці архітектури Ю. Сомова.

Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія. 2016. № 2 (8). С. 188–194.

122. Царенок А. В. Аскетико-естетичні ідеали Православ'я як чинник суспільно-культурного розвитку. *Проблеми громадянського поступу українського суспільства: філософсько-правові та соціально-психологічні аспекти.* Чернігів: ЧНТУ, 2015. С. 307–312.
123. Царенок А. В. Витвори візантійського іконопису як проповідь аскетичних звершень. *Актуальні проблеми філософії та соціології: Науково-практичний журнал.* 2017. Вип. 17. С. 127–130.
124. Царенок А. В. Візантійська естетика аскетизму: традиції осмислення. *Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія.* 2016. № 2 (8). С. 195–202.
125. Царенок А. В. Візантійська естетика аскетизму як чинник розвитку храмової архітектури. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць.* 2017. Вип. 119 (4). С. 271–275.
126. Царенок А. В. Гомілетика Феофана Прокоповича в контексті «постбарокової» естетики. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка.* Вип. 95. Серія: Філософські науки. Чернігів: ЧНПУ, 2011. С. 144–147.
127. Царенок А. В. Естетико-аскетичні традиції Візантії в історії християнської культури: Монографія. Чернігів: Десна Поліграф, 2017. 328 с.
128. Царенок А. В. Естетичний потенціал візантійської аскетичної культури. *Філософські обрії: Науково-теоретичний журнал.* 2017. Вип. 37. С. 111–123.
129. Царенок А. В. Естетичні виміри візантійського аскетизму: Автореферат дис... д-ра філос. наук. Київ: Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, 2019. 36 с.
130. Царенок А. В. Критика видовищно-розважальної культури в контексті візантійської естетики аскетизму. *Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія.* 2017. № 1 (9). С. 78–85.
131. Царенок А. В. Літургійний синтез мистецтв у візантійській релігійній культурі. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць.* 2017. Вип. 120 (5). С. 181–186.

132. Царенок А. В. Проблема ісихії у візантійській естетиці аскетизму. *Гуманітарні візії*. 2017. Т. 3. Ч. 1. С. 73–80.
133. Царенок А. В. У пошуках Першокраси: теолого-естетичні ідеї св. Григорія Ниського: Монографія. Чернігів: ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка. 80 с.
134. Царенок А. В. Чуттєве пізнання як предмет візантійської естетики аскетизму. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка*. Київ: ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2016. № 2 (47). С. 17–23.
135. Цебрій І. В. Класичне мистецтво в інформаційному просторі. *Філософські обрії: Науково-теоретичний журнал*. 2019. Вип. 42. С. 203–208.
136. Чабак Л. А. Естетичні ідеї Івана Франка щодо сприйняття літературного тексту. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. Вип. 66. Серія: філософські науки. Чернігів: ЧДПУ, 2009. С. 162–166.
137. Чепалов О. І. Специфіка аналізу постмодерного танцю. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв: Наук. журнал*. Київ: Міленіум, 2007. № 1. С. 42–47.
138. Чепелик В. В. Бесіди про українську архітектуру. Київ: Фенікс, 2013. 224 с.
139. Чепелик О. Утопія у фокусі сучасного мистецтва та архітектури. *Сучасне мистецтво: Наук. зб. «Акта»*, 2005. Вип. 2. С. 110–122.
140. Чернець В. Г. Проблеми співвідношення філософії та естетики. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Збірник наукових праць*. Київ: Міленіум, 2005. Вип. XIV. С. 3–11.
141. Чернієнко О. В. Візуальні образи ідентичності: мода і стиль. *Філософія і політологія в контексті сучасної культури*. 2017. Вип. 1 (16). С. 143–155.
142. Чібалашвілі А. О. Художній синтез в музичному мистецтві ХХ століття. Від взаємодій стилів до взаємодії мистецтв. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Збірник наукових праць*. Київ: Міленіум, 2010. Вип. XXV. С. 323–330.

143. Чумаченко О. П. Середньовічні інтерпретації поняття творчості у контексті розвитку ідеологічної доктрини католицизму. *Культура і Сучасність: альманах*. Київ: Міленіум, 2010. № 2. С. 77–81.
144. Чумаченко О. П. Тракткування поняття творчої діяльності у термінах античності. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Збірник наукових праць*. Київ: Міленіум, 2010. Вип. XXV. С. 28–36.
145. Шандренко О. М. Мода як феномен культури ХХ століття. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв: Наук. журнал*. Київ: Міленіум, 2007. № 1. С. 80–83.
146. Шевченко Т. Г. Автобіографія. Прогулка с удовольствием и не без морали. Харьков, 2013. 384 с.
147. Шевченко Т. Г. Кобзар. Вперше зі щоденником автора. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2014. 960 с.
148. Шевченко Т. Г. Художник. Харьков: «Фолио», 2013. 288 с.
149. Шевчук К. С. Проблема естетичних цінностей у філософії Романа Інгардена. *Філософська думка*. 2005. №6. С. 56–64.
150. Шевчук К. С. Художні й естетичні цінності в польській естетиці першої половини ХХ ст. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філософія*. 2017. Вип. 20. С. 116–120.
151. Шелюто В. М. Взаємодія категорій сакрального і трагічного в античній та християнській естетиці. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Збірник наукових праць*. Київ: Міленіум, 2005. Вип. XIV. С. 11–18.
152. Шестаков В. П. Очерки по истории эстетики: от Сократа до Гегеля. Москва: Мысль, 1979. 372 с.
153. Шуази О. Мировая архитектура: История. Стили. Направления. Москва: Эксмо, 2010. 544 с.
154. Эстетическая выразительность города / под ред. О. А. Швидковского. Москва: Наука, 1986. 160 с.
155. Яковлев М. Знакові образи графічного дизайну в системі візуальної культури. *Мистецтвознавство України: Зб. наук. пр.* Київ:

	<p>СПД Пугачов О. В. – НК., 2008. Вип. 9. С. 198–209.</p> <p>156. Ясиевич В. Е. Архитектура Украины на рубеже XIX–XX веков. Киев: Будивельник, 1988. 184 с.</p> <p>Інформаційні ресурси в Інтернеті:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського http://www.nbuv.gov.ua 2. Сайт Національної парламентської бібліотеки України http://nplu.org 3. Сайт Державної науково-технічної бібліотеки України http://www.gntb.gov.ua 4. http://ru.wikipedia.org 5. http://cyberleninka.ru/article/c/filosofiya 6. http://www.bibliotekar.ru/filosofia/index.htm 7. http://filosof.historic.ru/
<p>Політика дисципліни та оцінювання</p>	<p>Студент має право:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад предмету, змісту першоджерел; - вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять; - відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку; - отримати індивідуальні консультації у викладача. <p>Студент зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин; - брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача; - виконати індивідуальне завдання - самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається. - набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів. <p>Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж двох тижнів після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).</p>

	<p align="center">Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view)). У процесі навчання та при підготовці самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.</p> <p align="center">Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.</p>																												
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Словесний (пояснення, розповідь, лекція, дискусія); наочний (ілюстрації, демонстрації); робота з книгою (читання, конспектування, вивчення, реферування, цитування, виклад, складання плану); відео-методи (перегляд); практичний. Робота в бібліотеці та з науковими інтернет-джерелами. Підготовка презентацій, індивідуальних навчально-дослідних завдань. Аналіз відео-метаріалів. Робота в системі Zoom та GoogleClassroom.</p>																												
<p>Оцінювання</p>	<p align="center">Шкала оцінювання</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка за шкалою ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсової роботи (проекту), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5">зараховано</td> </tr> <tr> <td>83 – 89</td> <td>B</td> <td rowspan="2">добре</td> </tr> <tr> <td>75 – 82</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>68 – 74</td> <td>D</td> <td rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td>60 – 67</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>35 – 59</td> <td>Fx</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0 – 34</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку	90 – 100	A	відмінно	зараховано	83 – 89	B	добре	75 – 82	C	68 – 74	D	задовільно	60 – 67	E	35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS			Оцінка за національною шкалою																									
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку																										
90 – 100	A	відмінно	зараховано																										
83 – 89	B	добре																											
75 – 82	C																												
68 – 74	D	задовільно																											
60 – 67	E																												
35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																										
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																										